

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

ХОЙ МАЛДЫ ТАРЫП БООЗАДЫРЫН ОРГАНИЗАСТЫГ ЧОРУДАР

Ипитиния мал ажылын көзүлөрүнүн, оң үрөлөт ажылын база уюуштуруу экижидеринин, ылаңгыл хой малдын дүңгүрүн бейтеринин, дийриг деңизин улгаттырарынын кол үндөсүн — хой малды чогуур өйтүлө, эки шынарыг, организа- стыг тарып боозадыры болур. Кыз- жаттарда болгаш совхозтарда хой мал бүтү маалым бот-деңизинин 76.5 хуузу өлөт турар.

Хой малды тарып боозадыр ажал — хойуну үрөлөт ажылын сайы- радырынын бир чугула арзаны болур. Чыңаз, Бүтү районуну колхоз- тары бо ажалды эки организа- стыг тарып боозадыры болур. Кы- жаттарда болгаш совхозтарда хой мал бүтү маалым бот-деңизинин 76.5 хуузу өлөт турар.

Хой малды тарып боозадыр ажал — хойуну үрөлөт ажылын сайы- радырынын бир чугула арзаны болур. Чыңаз, Бүтү районуну колхоз- тары бо ажалды эки организа- стыг тарып боозадыры болур. Кы- жаттарда болгаш совхозтарда хой мал бүтү маалым бот-деңизинин 76.5 хуузу өлөт турар.

Чамдын ууртукчулар хой малды тарып боозадырынын ажал-агыл, политика талазы-биле улуг уку- дузалынын чедир үчтөсөйи келге- ни-биле мынчага чедир колхозтар- да болгаш совхозтарда экижиткен хайнак хойлар нити хойларын чүгдө 43.2 хуузу болуу турар. Эң- ден чылым хой тарып боозадыры- нын нити планын колхозтар 97.3 хуу, оң иптндин нарын дүңгүт кошкарларыг үрөс-биле хойну тарып боозадырынын, оң укса- мын экижидеринин планын чүгдө 92.4 хуу күөсеткен. Суг-Хал рай- онуну колхозтары хой тарымын планын чүгдө 70.3 хуу, Тамнынын колхозтары — 74.5 хуу, Өвүрүнү — 87.8 хуу күөсеткен. Малды тарып боозадырынын колхозтар бол- гаш совхозтар чыл бүгү эки орга- низаастыг чорутуяны келгеннен 1959 жылдын чазында кыргыт- тынган нарын дүң нити дүңгүт чүгдө 27 хуузу болган.

Улуг-Хем районуну колхозтары, оларнын зооветеринардыкчылары хой- ну тарып боозадырынын организа- стыг аяк ажалды экижидеринин шып сагымын келген-биле 1958 жылда нарын дүңгүт кошкарларыг үрөс-биле тарып боозаткан 20408 баш хойларын чүгдө 12245 баш хайнак хураганнар алдынган. Оз- ышкыш Барымын-Хемчиг, Суг-Хал, Чаа-Хал, Чөн-Хемчик районнарыг колхозтары тарып боозаткан бүтү хойларын чүгдө 45—54 хуу че- дир алган.

Бо чылым колхозтар, совхозтар мал тарып боозадырынын сентябрь- дык бирөөдө эгелээр турбуче, оң беле- тел ажалды тарып боозаткан районна- рын колхозтары чүгдө чаа эгелен- чамкыттары мынчага чедир эгелен- дейн турар. Бо талазы-биле беле- тел ажалды Өвүр, Суг-Хал, Эри- ни районнарыг колхозтарында муң чүгээр чоруп турар. Өвүрүнү «Торгалыг» колхозун малчынары хой тарымын август 25-те эгелээр шитпирлээр.

Дыка хей колхозтар, совхозтар амылга чедир эдержилте кирер кодан хойларын үсөөн, кошкарлары- ны эки ажалга, чегерилге-биле хандырбаан, мал тарымын пункту- ларын дегер-тереселдерин чеге- тел санды албаан болгаш мал тарып боозадыр кижилерин беле- төвөн болуп турар. Районнарыг көдө ажал-агыл инспекциялары, оларнын зооветеринария ажалдык- чылары хой тарымынын беле- тел ажалды багай ууртук, колхоз, совхоз бутурун боттуг ду- за көргөсөй турар.

Бо чылым колхоз, совхоз бүтү- рүндө эдержилте кире чогуур бур- гү хойларын 90 ажал хуузу нарын дүңгүт кошкарларыг үрөс- биле тарып боозадыры планын аяк ажалга, оң ботта эртен чылымга боттарга 1.5 катан хей болур. Мын- чанган хой тарымын пунктуларын бүтү беле-тенин дүргөн дозуун, хой- ну тарып боозадырынын планын октябрь 15-ке чедир күөсөй дөш СЭПК районнары, райкуушомнар болгаш колхоз, совхоз бүтүрүнү ууртукчулары боттуг кемчелерин азыры-биле чегерелештир хой тарымын пунктулар болгаш тус-тус кижилер аразында эки шынарыг ажал дөш социалист чарышты калыптары ужураду.

Хойларын тыгтуун бейтер, хураганнарын дүңгүтүн көбүдөрү болгаш оларнын өзүн хойларын боттурубас сорулда-биле хойларын ажакар кыжын болгаш чылым эрте оолданы мурнактын арзан колхоз- тарга, совхозтарга калбаа-биле не- тередир дөш хойну боозадырын сентябрь 1-ден октябрь 15-ке чедир чорудары эргөкө чугула.

Организаастыг болгаш шалыпкын чорук—сиген белекелиниң чогуур үезинде шитпирлээр

Чөн-Хемчик районун «Хорум-Дар» көдө ажал-агыл артелинин трактор болгаш хову бригадаларынын механизаторлары база тараа- жылары чеди чылын баштайгы чылымнын чаксы хову ажылын ар- тотехниктиг чурумнарын нин сагым турган. 6 ажал хүннерине чоруткан. Чаксы шык базарымын- кымын, чаксынын хынамчалыг чорутканын болган чакыла өвөлдө тапталышкынын кыла- нын түнелинде артелинин кол таралаан молд—Ак-Хаяга 1090 ажал гектар, Алакта 520 ажал гектар тарааны эки үгөн.

Ак-Хая ховузу чокку чылларга чедир оң, кур чедер турган, бо чы- лим ийде элек тараа тарыттын- ган. Орука чораннар «Хорум-Дар» тарааны магаданын эртпес- тер. Ол тараа ам быжып турар.

Колхозтуг механизаторлары, тараа- жылары хову турлаанда август баштайгы он хонунда бүтү сөдө ажал-агыл техникамын эке- леш, күш-ажылын фронтга белек туртушаннар. Ажал алышкынын бүдүрүндө ховуну ажал-ишчиле- ри чайгы үде кылган ажалдарын хураалыга түндөп чугаалышкан. СЭПК ТК-нын ияны Пленумунуң Кыргыларында айнткан сорулгалары амыдыралга боттандыр дөш. Совет Тываның төгүлүг 15 чылым күш-ажылыч чагай чедишкенир- биле үтөөр дөш социалист чарыштын чаа бедиткен хүлээлгелерин алганнар. Тараа культураларынын ажал алышкынын (бүгү тараа культураларынын 90 хуузу ангы- лан ажал арга-биле чоруткан) 12 ажал хүннеринде чорударын, нити тараанын га бүрүздөн орту- маа-биле 18—20 центнер, а чамык үчүстөктөнүн га бүрүздөн 30—35 центнер дүңгүтү азырын, комбайнерлер болгаш трактористер ээл- чег онвалдын үргүчү ий-үш кал- ган ажал күөсөйүрүн хүлээлгенер. Комбайнерлер, трактористер, штур- бальщиктер бот-боттарын чарышка сайтырышкан.

Ак-Хаянын Чодала-Орга арты- нын диндиктей шөйлүп чоруткан ховуунда тарып өстүргөн кызыл- чак хоор-сарыг аларган, ховуну «ырын халынын дайы-биле залып шыкты чалгып турар. Массалыг ажал алышкынын чокку каш хүн- нерде эгелээр аларган.

Августун 12-ин тарамык шокор булуттарлыг хун. Лафетинг жатка- ларын «Беларусь» деп тракторла- рында кошпан трактористер Монгуш Чөгүр-оол биле Олар Чамзырын Чодала-Орга ховуунда 200 хи-

Тываның көдө ажал-агылын ажал-ишчилери мал чемнеринин баазаны экижидер талазы-биле алган социалист хүлээлгелерин күө- сөй, кукуруза тарымынын пазаны область нитизин-биле 102.9 хуу, оң иштине колхозтар — 102.2, совхозтар — 106.5 хуу күө- сеткенер.

Бо чылым ажал-агылдарын хой нуруузу кукурузаны аржанкы- кой болгаш минералдыг чамкыч- дилегер төлкөн чегерге дөрбөч- ин-улаачак арга-биле тарымын- че улуг кичөөгөйи салган. Чүртү- тук суралгы механизатору эш Манукоскийның дуржулаганы Бу- гар кукуруза өстүрө механизас- таттыгга азелотуу тургусын. Ол чорук дүңгүтүг салымын шит- пирлөөрүнө механизаторларын хы- рымсалгазын дыка улгаттурган. Оң түнелинде кукурузанын ажалгазын ийи утланышкыга чорудан ботур дөрбөчин-улаачак арга-биле тараа шөлдөриг саны көөдүзөн.

Бо талазы-биле эки түнелин Баз-Хем, Бин-Хем болгаш Танды районнарыг механизаторлары че- дип алганнар.

Механизаттыг азелотур тургустулары билек көдө ажал- агылын область эргелен кукуруза өстүрө талазы-биле ийи семина- рын эрттирген болгаш тарымын че- мишкиткен өң дээр чедерге чо-

Организаастыг болгаш шалыпкын чорук—сиген белекелиниң чогуур үезинде шитпирлээр

Совет Эвилелиниң Коммунист партия- зынын Топ Комитетинге (1 ары).

Организаастыг болгаш шалыпкын чорук — сиген белекелиниң болгаш дүжүт ажал алышкынын чедишкенир чөгүрү үезинде шитпирлээр (1 ары).

И. Вахрушев. — Бүгү кукурузаны өкө ажал алыр (1 ары).

СЭПК ТК-нын Пленумунга уктуштур: Д. Спириди. — Районунуң партия актив- нин хуралы (2 ары).

Мал чемнеринин белекелини дүргөт- төдөр дөш (2 ары).

М. Курашева. — СЭПК ТК-нын ияны Пленумунуң шитпирлөөр амыдыралга боттандыр дөш (2 ары).

С. Танов. — Комсомолдулар — кол- хоста улуг күш (2 ары).

И. Свешникова. — Башкыларын август чөвүлөт хуралы (3 ары).

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

Мал чемнеринин белекелини дүргөт- төдөр дөш (2 ары).

М. Курашева. — СЭПК ТК-нын ияны Пленумунуң шитпирлөөр амыдыралга боттандыр дөш (2 ары).

С. Танов. — Комсомолдулар — кол- хоста улуг күш (2 ары).

И. Свешникова. — Башкыларын август чөвүлөт хуралы (3 ары).

С. Таварыштай. — Ядлар, салтарын сентябел дүргөдөр (3 ары).

Шажынын хуурамы сурталыма улур:

„Найыралдың“ тарааныгары

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Ол районунуң «Найырал» көдө ажал- агыл артели ангылап ажал арга- биле 65 гектар кызыл-тасты кестир- ген болган оон 54 гектарын ажал алган, а чаа чылым дүңгүтүн 36 тонна, эрги чылым тараанын 190 тонна тарааны күрөөгө ду- хаалган. Дөрт комбайннар ажал- биле 247 гектар тараа ажал алды-

ган. Терелинниг ховуунуң тараа- зынын гектар салынган ортума дүңгүтү 10 центнер чедип турар.

Боу чоруп кестирер комбайннар- нын башкарыкчылары Шойлак-оол, Спичинин олар хунде 25—28 гек- тар чегин тарааны кестирер, ча- рыштың мурнакчылары болуп ту- рарлар.

Тараа шөлдөринде ажал

ТҮРАН. (Телефон-биле). Бин-Хем районунуң «Кызыл төрөчүн» колхозунуң тараа ховуунда 6 комбайннар ажаллап, дөрт кестирге- биле 200 гектар арбайын ажал алган. Оң гектар салынган орту- ма дүңгүтү 15—18 центнер чедип турар. Иван Кадмышников комбай- нерлер аразында чарышка мурна- чы болуп, хүн норманы ажал күө- седип турар.

Колхоз баштайгы тарааны кү- рөөгө дужаар дөш кургалып тур- гар. Кызыл-тастын байлак дүңгүтүн 3 комбайннар ангылап ажал арга- биле кестирип киришкен.

Бедиткен хүлээлгелерин алганнар

Август 13-те Шагаан-Арыг хову- райын кукуруза бажыныга район- нуң колхозтарында болган АТК- нын, «УТКА 25 чылы» совхозтуг чылаачыларыг дүңгүт, ажал алышкынын дугайында чөвү- лөт хуралы болган. Бо чугула кам- ланын үезинде чылаачыларын со- рудаларын дугайында Улуг-Хем райкуушомунуң магда кидиинин начальыгы эш Залуцкий келтеск кылган.

Чогуур алышкынын баштайгы хүннеринде

И. Свешникова. — Башкыларын август чөвүлөт хуралы (3 ары).

С. Таварыштай. — Ядлар, салтарын сентябел дүргөдөр (3 ары).

Шажынын хуурамы сурталыма улур:

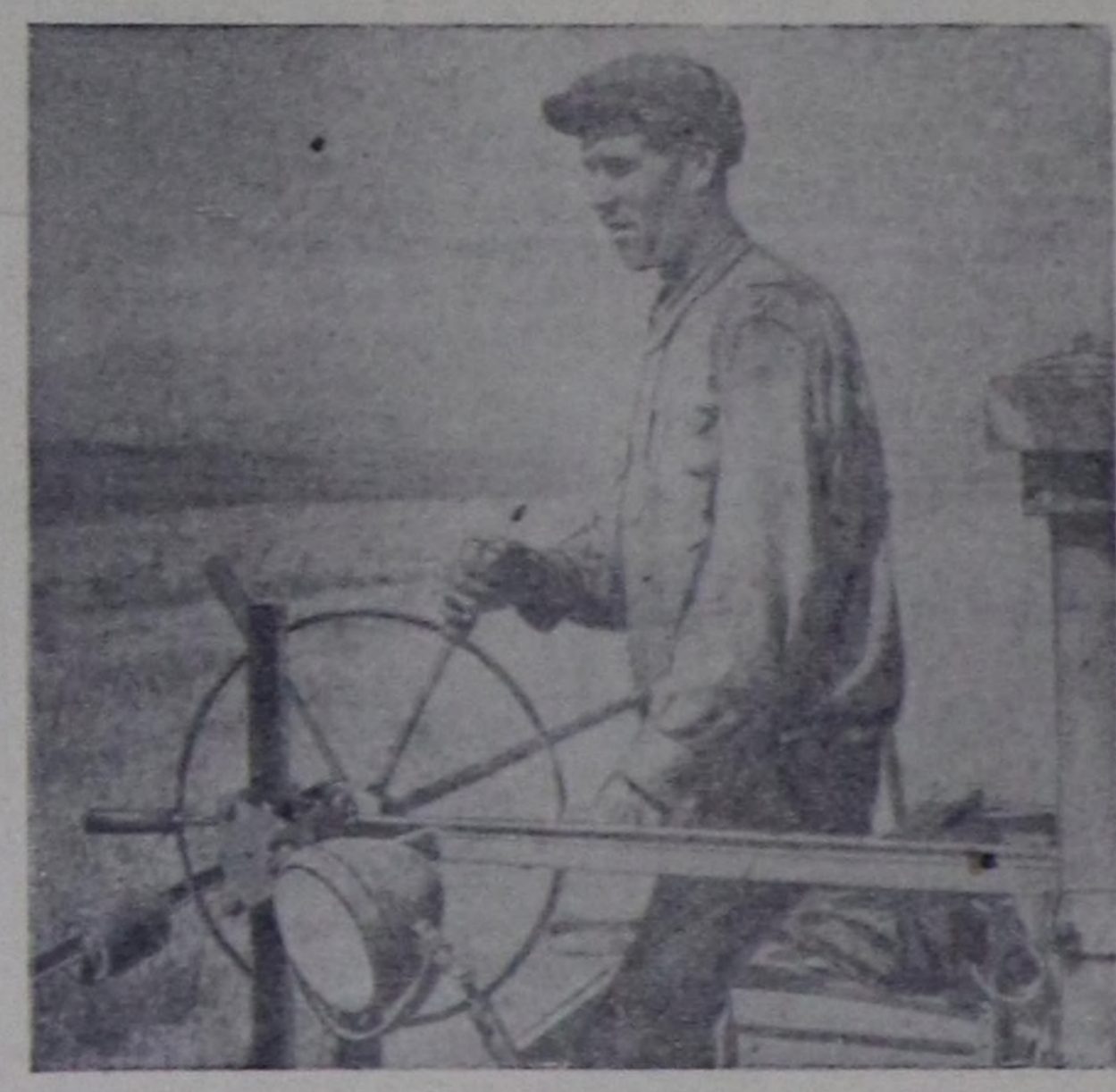
Мал чемнеринин белекелини дүргөт- төдөр дөш (2 ары).

М. Курашева. — СЭПК ТК-нын ияны Пленумунуң шитпирлөөр амыдыралга боттандыр дөш (2 ары).

С. Танов. — Комсомолдулар — кол- хоста улуг күш (2 ары).

И. Свешникова. — Башкыларын август чөвүлөт хуралы (3 ары).

С. Таварыштай. — Ядлар, салтарын сентябел дүргөдөр (3 ары).

Чогуур алышкынын баштайгы хүннеринде

М. СЕВЕН.

«Шынын» корреспонденти.

Ч. ДОНГАН.

ОБЛАСТЫН КОЛХОЗТАРЫНДА БОЛГАШ СОВХОЗТАРЫНДА МАЛ ЧЕМНЕРИНИҢ БЕЛЕТКЕЛИНИҢ ЧОРУП ТУРАРЫНЫҢ ДУГАЙЫНДА МЕДЭЭ

(1959 жылдын август 15-ке чедир хуу-биле)

Районнар	Белеткени саны	Салган силос
Эрши	88,4	102,6
Чөн-Хемчиг	87,5	63,3
Барымын-Хемчиг	75,3	33,5
Өвүр	73,5	45,9
Бай-Тайга	70,9	55,9
Суг-Хал	60,4	35,1
Тес-Хем	60,0	28,8
Тоду	56,7	314,8
Каз-Хем	56,4	31,5
Чаа-Хал	56,3	27,2
Танды	34,2	25,9
Улуг-Хем	31,6	25,4
Бин-Хем	26,8	55,4

Совхозтар:

«Тиледег»	68,9	22,4
«Кызыл партизан»	67,6	11,0
«Мезгей»	60,7	23,5
«Өк»	41,1	54,2
«Бардык»	38,8	13,6
«УТКА 25 чылы»	31,9	8,1
«Элегес»	25,6	57,6

деп өлөп калган эзелктерин туруту- лаш олурулар аразын 22 см ырк кылдып чымчактан. Херек кырында 8—10 см болуп ужураду. Оң түнелинде оларнын олурулар аразынын дөбөс онвал чыгыс утланышкыга 48 см болган, ол 48 см чеге бөк үнүштер үгөн.

И. ВАХРУШЕВ.

